

Hyvän edunvalvontatavan suositukset

Sitoudumme vastuulliseen lobbaukseen

Johdanto

Avoimuusrekisterilain mukaan Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on asettanut neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on laatia hyvän edunvalvontatavan suositukset. Suositukset tukevat hyvän edunvalvontakulttuurin kehittymistä ja omaksumista. Niillä voidaan myös edistää avoimuusrekisterilain tavoitteiden toteutumista. Hyvän edunvalvontatavan suositukset soveltuvat kaikkeen lain piiriin kuuluvaan toimintaan. Myös lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävässä vaikuttamistoiminnassa ja vaikuttamistoiminnan neuvonnassa voidaan noudattaa suosituksia.

Avoimuusrekisteriin rekisteröityvät toimijat voivat ilmoittaa sitoutuvansa hyvän edunvalvontatavan suositusten noudattamiseen. Suositukset toimivat itsesääntelyn periaattein ja kannustavat vaikuttamistoimintaa harjoittavia toimijoita vastuullisiin käytäntöihin.

Neuvottelukunnan tehtävänä on määrääjain tarkistaa ja päivittää suosituksia. Suositukset eivät ole oikeudellisesti velvoittavia.

Toivomme, että lobbauksen lisääntyvä avoimuus ja vastuullisuus kannustavat myös päätöksentekijöitä arvioimaan yhteiskunnallisen vuoropuhelun toteutumista ja sidosryhmätoimintaa. Toivomme myös, että päätöksentekijät omassa toiminnassaan edistävät avoimuusrekisterin käyttöönottoa ja aktiivista käyttöä ja sitoutuvat näihin suosituksiin soveltuvien osin.

Sitoudumme huolehtimaan avoimuusrekisterilain mukaisista velvoitteista ja noudatamme hyvän edunvalvontatavan suosituksia.

Avoimuusrekisterin neuvottelukunta
16.5.2024

Hyvän edunvalvontatavan suositukset

1 Kunnioitamme demokraattista päätöksentekoprosessia

- Teemme vaikuttamistoimintaa tavalla, joka tukee poliittisen ja hallinnollisen järjestelmän integriteettiä ja vahvistaa kansalaisten luottamusta päätöksentekoprosesseihin.
- Sitoudumme toiminnallamme tukemaan poliittista kulttuuria, jossa päätöksentekoon vaikuttaminen vahvistaa demokratiaa ja oikeusvaltiota.
- Noudatamme vaalirahoituslakia osallistuessamme puolueiden tai ehdokkaiden vaalirahoittamiseen. Pyrimme ilmoittamaan julkisesti osallistumisemme puolueiden ja ehdokkaiden vaalirahoittamiseen mukaan lukien vaalirahoitusseminaareihin ostetut liput.

2 Toimimme rehellisesti ja muita kunnioittaen

- Kunnioitamme vaikuttamistoiminnassamme perus- ja ihmisoikeuksia.
- Kohtelemme päätöksentekijöitä ja vaikuttamistoimintaa tekeviä tahoja reilusti ja kunnioittavasti. Toimimme vastuullisesti ja näytämme esimerkkiä rehellisestä ja erilaisia mielipiteitä arvostavasta vaikuttamistoiminnasta, johon ei sisälly painostusta tai manipulointia eikä lahjontaa tai muuta korruptiota.
- Hankimme tiedot asianmukaisin ja rehellisin keinoin.

3 Kerromme julkisesti, kenen asialla olemme ja mitä etuja edistämme

- Ilmoitamme aina henkilöllisyytemme, taustayhteisömme ja toimeksiantajamme, kun meillä on toimeksianto edustaa toimeksiantajaa. Kerromme avoimesti asiakasyrityksen tai organisaation nimen, jonka etuja edustamme.
- Ilmoitamme avoimesti asiamme ja pyrkimyksemme. Julkaisemme mahdollisuuksien mukaan vaikuttamistoimintamme konkreettiset tavoitteet, päättäjille suunnattujen viestiemme keskeiset sisällöt ja vaikuttamistyön materiaalit.
- Huolehdimme siitä, että edustamme ja välitämme päätöksentekoon sovitulla tavalla taustayhteisömme, jäsentemme tai toimeksiantajamme kannan.
- Kerromme vaikuttamisen kohteille avoimesti tiedossamme olevat asian käsittelyyn vaikuttavat seikat.

- Noudatamme erityistä huolellisuutta varmistaaksemme, että vaikuttamistoiminnassa käytettävät tiedot pitävät paikkansa ja perustuvat tosiasioihin. Korjaamme kaikki huomaamamme väärinkäsitykset. Emme käytä vaikuttamistoiminnassamme tietoisesti harhaanjohtavia tai liioiteltuja väitteitä.

4 Kerromme avoimesti sidonnaisuutemme

- Pyrimme tunnistamaan mahdolliset eturistiriitatilanteet ja aktiivisesti ehkäisemään niitä.
- Olemme tietoisia omista sidonnaisuuksistamme. Ilmoitamme oma-aloitteisesti päätöksentekijöille sidonnaisuudet, joilla voi olla olennaista vaikutusta vaikuttamistointtamme arviointiin. Sidonnaisuudet voivat liittyä muun muassa eduskuntaan, hallitukseen, virkakuntaan tai päätöksenteon kohteena olevaan yritykseen, taloudelliseen toimijaan tai yhdistykseen.
- Kerromme vaikuttamisen kohteille myös mahdolliset kaksoisroolimme esimerkiksi päätöksentekijänä tai luottamushenkilönä, kun sillä on olennaista vaikutusta vaikuttamistointtamme arviointiin.

5 Kunnioitamme luottamuksellisuutta

- Ymmärrämme, että voimme vaikuttamistoiminnan aikana tai sen yhteydessä saada tietoja luottamuksella. Säilytämme ja käytämme näitä tietoja luotettavasti ja tavalla, josta on sovittu päätöksentekijän kanssa ja joka vastaa tarkoitusta, jota varten tiedot on saatu. Luottamuksellisuus ei saa johtaa siihen, että vaikuttamistoiminnan avoimuus kohtuuttomasti supistuu.
- Jos teemme vaikuttamistyötä toimeksiantajan laskuun, käytämme toimeksiantajalta saamiamme tietoja vain toimeksiannon mukaisiin tarkoituksiin.

6 Noudatamme vieraanvaraisuuden sääntöjä

- Noudatamme vaikuttamistointintaan liittyvissä tilaisuuksissa ja tarjoiluissa tavanomaisia ja kohtuullisia järjestelyjä. Järjestämiemme tilaisuuksien ohjelman tai tarjoilun ei tule olla arvoltaan sellaista, että niillä voisi olla olennaista vaikutusta vaikuttamistyömme kohteisiin.
- Olemme tietoisia säännöistä, joita [poliittisten päätöksentekijöiden](#) ja [virkamiesten](#) on noudatettava lahjojen tai vieraanvaraisuuden suhteen ja kunnioitamme niitä.
- Olemme tietoisia [rikoslain virkarikoksia koskevasta sääntelystä](#). Kieltäydymme suoran tai epäsuoran henkilökohtaisen taloudellisen edun tarjoamisesta päätöksentekijälle tai hänen lähipiirilleen.

Edunvalvonta, lobbaus ja vaikuttaminen – osa demokratiaa

Keskeinen osa poliittista järjestelmää on eri asiantuntija- ja intressitahojen monipuolinen kuuleminen ja vuoropuhelu julkisen vallan käytön piiriin kuuluvien asioiden valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Edunvalvonnalla tarkoitetaan vaikuttamista julkiseen päätöksentekoon, valmisteluun tai toimeenpanoon joko suoraan tai välillisesti. Edunvalvontaan viitataan myös termeillä ”lobbaaminen”, ”vaikuttaminen”, ”vaikuttamistoiminta” ja ”vaikuttajaviestintä”.

Avoimuusrekisterilailla (430/2023) perustetun rekisterin tavoitteena on eduskunnan ja ministeriöiden valmisteluun ja päätöksentekoon kohdistuvan vaikuttamisen läpinäkyvyyden parantaminen ja sitä kautta kansalaisten luottamuksen vahvistaminen. Lailla pyritään edistämään hyvien edunvalvontakäytäntöjen muodostumista ja torjumaan epäasiallista vaikuttamista.

Tarkoituksena on vahvistaa läpinäkyvää, vastuullista ja luotettavaa lobbausta sekä lisätä ja monipuolistaa yhteiskunnallista vuoropuhelua päättäjien ja vaikuttamistoimintaa tekevien tahojen välillä. Avoimuusrekisterilaissa asetetaan vaikuttamistoimintaa ja vaikuttamistoiminnan neuvontaa harjoittaville tahoille velvollisuus ilmoittaa toiminnastaan avoimuusrekisteriin.